

Tenavatuokio

SEPPO HELMINEN

Ei tainnut olla viisaustieteilijätoimittaja Jakke Holvas vielä peruskoulussakaan, kun itse hikoin alkavana isänä synnytyslaitoksella. Kuitenkin jaan hänen muistiinmerkintänsä isäksi kasvamisesta. Lämpöä ja hirtehiisyyttä, kauheudet ja ihanuudet eivät ole muuttuneet. Eikä odotushorisontti:

”Naisille ihanneisän hahmo saattaa olla, kuten ihannemiehet aina, ris-

tiriitainen. Isä on lastenhoidon jorkaiseen sekuntiin osallistuva poninhäntämies, joka on osallistumisestaan huolimatta täysi tumpelo, fyysisesti ja henkisesti.”

Isukit osallistuvat hoivaamiseen, mutta isäkuvana he ovat passeleita sydämettöminä, havaintokyvyttöminä ja aivokuolleina.

Holvas ei näitä tumpelo-kriiteereitä täytä, vaikka yrittääkin nauraa itselleen. Hän tulee isyydestä raskaaksi, kun vaimolla to-

Jakke Holvas
Vauvatarinoita
Teos 2009

detaan raskaus. Aletaan pohtia, miten uutisoida tulevasta lapsesta, mutta se onkin oma taiteenlajiinsa, kun täytyy muistaa ajoitus ja sanomisen tapakin. Sitten on edessä nimen pohtiminen: leiman antaminen lapselle.

Itse synnytyksessä mukanaolo

tuo pintaan tarpeettomuuden ja turhautumisen, eikä valittaa voi kun joutuu ajattelemaan, miten kapeaa reittiä vaimo on työntämässä maailmaan uutta elämää. Sitten sitä ollaankin vanhempia. Ja siitä yksi kullannarvoinen huomio:

”Vanhemmuus ei muuta ihmistä. Pikemminkin ihmisessä jo olevat piirteet korostuvat, kun hänestä tulee vanhempi.”

Voin todistaa tämän kymmenin esimerkein.

Olenlainen huomio Holvasella on, että ns. vauvakulttuuri on vertailua. Jos kaikki on kunnossa, niin biologia on pikku juttu verrattuna siihen

”tunteidentäyteiseen, kuumaan, kiihkeään mittailuun, kun omaa vauvaa verrataan tuttavien vauvoi-

hin ja vauvojen keskivertokehitykseen. Biologinen kasvu ei ole todellisuutta siinä mielessä, että se merkitsi. Merkitseminen elää vertailussa, vertailupuheessa. Elämme siinä pürullisen tunteellisella tavalla.”

Tunnen itseni paljastetuksi kolmenkymmenen vuoden peittojen alta.

Pienten arkisten asioiden tulo-kulmasta Holvas asettaa tärkeitä kysymyksiä läsnäolosta, kasvatuksesta, vanhempien odotus-horizontista lapsiin jne. Yrittää vastata, epäilee. Hän miettii lapsen kehitysvaiheita. Jokin piirre ei välttämättä ole pysyvä, vaikka mielivaltainen logiikka sen pysyväksi naulitsee. Lopultakin on kysymys siitä, ”mitä tunteitaan aikuiset haluavat lapseen heijastaa”. Kuka onkaan peili?

Lopuksi kirjoittaja toteaa:

”2000-luvun mies tuntee vauvaikäisen lapsensa paremmin kuin vaikkapa 1950-luvun isä.” Sitten hän muistuttaa filosofi Jean-Jacques Rousseusta, joka kirjoitteli kasvatusfilosofiaa, vaikka käytännössä hylkäsi omat lapsensa pieninä. Hänkin päätyy siihen, että ”isyys on tekemistä, tekemistä, tekemistä”. Toki hän miettii, onko hänen kirjallaan tilausta, ellei hän ”kuuluvasti vastaa äitien, sairaanhoitopiirien, neuvoloiden ja valistavien naisten toiveisiin”. Onko se se motiivi, lapselleenhan tässä pitäisi vastata.

Joka tapauksessa Holvas on läsnä ja totta. Vaikka olenkin aiempaa sukupolvea, lukukokemus oli, kuin olisi katsonut vanhaa perhealbumia. Tuttua ja silloin niin oudon turvatonta.